

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/9/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119214134
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119214134.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcov: 1/ U. S., A.. XX.XX.XXXX, W. X., F. XX, 2/ Y. S., A.. XX.XX.XXXX, W. L.S. XXX, 3/ P. W.Á., A.. XX.XX.XXXX, W. L. XXX, 4/ U. S., A.. XX.XX.XXXX, F., Ď. XX, 5/ D. C., A.. XX.XX.XXXX, W. L. XX, 6/ F. S., A.. XX.XX.XXXX, W. O., F. XX, 7/ U. H., A.. XX.XX.XXXX, O., E. X, 8/ P. F., A.. XX.XX.XXXX, W. O., P. X, 9/ Y. Š., A.. XX.XX.XXXX, W. D., F. O. XX, 10/ B. S., A.. XX.XX.XXXX, W. E. XX, 11/ P. M., A.. XX.XX.XXXX, W. C. XXX, 12/ L. X., A.. XX.XX.XXXX, W. M., S. X, 13/ P. X., A.. XX.XX.XXXX, W. M., W. XX, všetci zastúpení JUDr. Slavomírom Firmentom, advokátom v Starej Ľubovni, 17. Novembra 14, proti žalovaným: 1/ P. O., A.. XX.XX.XXXX, W. O., X. XXXX/X, 2/ P. W., A.. X.XX.XXXX, N.. XX.XX.XXXX, A. W. F., H. XX, 3/ P. O., A.. XX.XX.XXXX, W. D. Y. T. F., Y. X. XX, 4/ Š. P., A.. XX.XX.XXXX, W. O., M. A. XX/XX, 5/ F. P., A.. XX.XX.XXXX, W. O., F. XX, 6/ P. P.Á., A.. XX.XX.XXXX, W. O., L.. Š. XX, 7/ B. O., A.. XX.XX.XXXX, W. X. L.J., P. XX, 8/ G.. C. P., A.. XX.XX.XXXX, W. O., M. A. XX/XX, 9/ Y. P., A.. XX.XX.XXXX, G. XX, X. a 10/ B. O., A.. XX.XX.XXXX, W. P. XX, všetci právne zastúpení JUDr. Martinom Tomasom, advokátom so sídlom Poprad, ul. 1. Mája 216/7, o určení, že vec patrí do dedičstva, o odvolaní žalovaných v 1. a 3. - 13. proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 11C/40/2019-109 zo dňa 13.12.2019, jednodhlasne takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa uznesenie vo výroku III.
- II. Stranám sporu sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením vo výroku I. zastavil konanie, vo výroku II. vrátil žalobcom v 1. až 13. rade časť súdneho poplatku zo žaloby to sumu 92,80 eura po právoplatnosti tohto uznesenia prostredníctvom prevádzkovateľa systému a vo výroku III. stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobcovia vzali žalobu v celom rozsahu späť postupom podľa § 144 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a to skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu alebo pojednávanie, preto súd postupom podľa § 145 ods. 1 CSP konanie zastavil.

3. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol na základe ustanovení § 256 ods. 1, § 257 a § 262 ods. 1 CSP, pričom zohľadnil okolnosti tohto prípadu spočívajúce v tom, že žalobcovia v dôsledku nimi nezavinenej skutočnosti a to úmrtia žalovanej v 2. rade ešte pred podaním žaloby, o ktorom nemali možnosť sa dozvedieť, nemali inú možnosť než späťvzatie žaloby. Vo vlastníckom spore musia byť stranami sporu všetci tí, ktorí sú zapísaní ako vlastníci na príslušnom LV, čo bola aj žalovaná v 2. rade. Ide o nerozlučné procesné spoločenstvo, ktoré však v žalobe naplnené nebolo, keďže žalovaná v 2. rade v čase jej podania už nemala procesnú subjektivitu a teda neprichádzal do úvahy postup podľa § 80 CSP. Pre posúdenie návrhu žalovaných na náhradu trov konania súd prvej inštancie považoval za rozhodujúce to, že žalobcovia nevedeli a ani nemali sa ako dozvedieť o úmrtí žalovanej v 2. rade a

túto skutočnosť súd vyhodnotil ako okolnosť hodnú osobitného zreteľa, a preto nárok na náhradu trov konania stranám sporu nepriznal.

4. V zákonom stanovenej lehote podali proti tomuto uzneseniu vo výroku o trovách konania odvolanie žalovaní v 1. a 3.-10. rade. Podľa ich názoru súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil skutočnosti, ktoré vyhodnotil ako dôvody hodné osobitného zreteľa, na základe čoho rozhodol v merite veci a nepriznal stranám sporu nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považujú za rozporné s čl. 16 ods. 1 CSP. Žalobcovia v 1. až 13. rade vzali žalobu späť na základe vlastného rozhodnutia, čím procesne zavinili zastavenie konania, v dôsledku čoho im vznikla povinnosť nahradiť trovy konania protistrane podľa § 256 ods. 1 CSP. Nepovažovali za splnené podmienky ustanovené v § 257, teda dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Poukázali najmä na to, že nemajú žiaden podiel na vzniku a priebehu sporu a nemôžu byť ukrátení o svoje právo na náhradu trov konania iba z dôvodu, že žalobcovia v 1. - 13. rade si nezistili všetky skutočnosti na podanie žaloby, predovšetkým procesnú subjektivitu účastníkov konania, čo nemôže byť na príťaž protistrane. Vychádzajúc z uvedeného navrhli, aby odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie vo výroku o trovách konania tak, že žalovaným priznáva náhradu trov konania v plnom rozsahu.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných nie je dôvodné.

6. Odvolatelia v odvolaní namietali nesprávnosť rozhodnutia vo výroku o trovách konania v zmysle § 257 CSP a žiadali priznať ich náhradu podľa § 256 ods. 1 CSP s poukazom na skutočnosť, že nemôže byť príťažou pre žalovaných, že žalobcovia nevedeli a ani nemali sa ako dozvedieť o úmrtí žalovanej v 2. rade.

7. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

8. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

9. Ustanovenie § 256 ods. 1 CSP vychádza pri náhrade trov konania zo zásady procesného zavinenia. Pokiaľ jedna procesná strana zaviní, že konanie muselo byť zastavené, pričom o veci nemôže byť meritórne rozhodnuté a tým zistené, či bola žaloba podaná dôvodne, vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania. Ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda aj na strane žalobcu, aj na strane žalovaného. Pokiaľ žalobca žalobu musel zobrať späť pre správanie žalovaného, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný procesne zavinil zastavenie konania. Ak by žalobca žalobu zobral späť bez udania dôvodu alebo bez toho, aby išlo o reakciu na správanie žalovaného, a teda nemožno pričítať procesné zavinenie žalovanému, znáša trovy žalovaného žalobca.

10. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia v 1. - 13. rade podanou žalobou žiadali určiť, že do dedičstva po nebohom F. S. patrí spoluvlastnícky podiel na parcele registra „E“ evidovanej na mape určeného operátu pod parc. č. XX o výmere 1534 m², druh pozemku záhrady, zapísanom na pre kat. územie E. na LV č. XXX, a to podiel vo veľkosti 1 a do dedičstva po nebohej P. S., patrí spoluvlastnícky podiel na parcele registra „E“ evidovanej na mape určeného operátu pod parc. č. XX o výmere 1534 m², druh pozemku záhrady, zapísanom na pre kat. územie E. na LV č. XXX, a to podiel vo veľkosti 1. Žalobu odôvodnili tým, že žalovaní v 1. až 10. rade sú podieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom X., katastrálnym odborom, pre katastrálne územie E., parcely registra registra „E“ evidovanej na mape určeného operátu pod parc. č. XX, o výmere 1534 m², pričom v skutočnosti podieloví spoluvlastníci tohto pozemku mali byť F. S. a P. S., právni predchodcovia žalovaných v 1. - 13. rade.

11. Podaním zo dňa 05.11.2019, doručeným súdu prvej inštancie dňa 05.11.2019, žalobcovia v 1. - 13. rade vzali žalobu v celom rozsahu späť z dôvodu, že právny zástupca žalovaných v 1. a 3.-10. rade oznámil súdu, že žalovaná v 2. rade p. P. W. zomrela dňa XX.XX.XXXX, t.j. pred podaním žaloby (žaloba

podaná dňa 06.09.2019). Žiadali nepriznať náhradu trov konania žiadnej zo strán, nakoľko došlo k úmrtiu žalovanej v 2. rade pred začatím konania a že o tomto nemali žiadnu vedomosť. V čase podania žaloby vychádzali zo zápisu v katastri nehnuteľností na LV č. XXX, ktoré údaje, vychádzajúc z § 70 ods. 1, 2 zák. č. 162/1995 Z.z. a § 7 písm. c/ cit. zákona, sú hodnoverné, pokiaľ sa nepreukáže opak. Uviedli, že osobne nepoznali, ani nemohli poznať žalovaných v 2. rade, z týchto dôvodov ani nemohli vedieť a ani žiadnym právne relevantným spôsobom zistiť, či ešte žije alebo nie. Žalovaní v podaní doručenom súdu prvej inštancie dňa 20.11.2019 súhlasili so späťvzatím žaloby a uplatnili si náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia.

12. Zákon upravuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok konania a zodpovednosti za zavinenie pri rozhodovaní o náhrade trov konania, a to v podobe ust. § 257 CSP. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa.

13. Aplikácia citovaného ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery strán sporu, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa. Prípadné nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich kritérií je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a aby neodporovalo dobrým mravom.

14. Zákon explicitne nevypočítava, ktoré okolnosti sú relevantné do takej miery, že môžu predstavovať dôvod na nepriznanie náhrady trov konania. Judikatúra považuje za nepostačujúci na aplikáciu § 257 CSP len všeobecný záver hodnotiaci dopad rozhodnutia o určitom druhu nároku (porov. R 34/1982, R 23/1989).

15. Rozhodujúcim pre potreby rozhodovania o náhrade trov konania bude preto zistenie, či možno od žalovaných, ktorí majú v zmysle § 256 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov konania spravodlivo žiadať, aby si náklady vzniknuté v súvislosti s predmetným konaním hradili sami.

16. Podľa § 78 ods. 1, 2 CSP, nútené spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Súd žalobu zamietne, ak nie je splnená podmienka účasti všetkých subjektov podľa odseku 1.

17. O nútené spoločenstvo ide vtedy, keď hmotnoprávna vecná legitímácia svedčí v spore viacerým subjektom, a teda ak je z hľadiska hmotného práva potrebné a nevyhnutné, aby nárok uplatnilo viacero subjektov spoločne alebo ak je pre úspech v spore nevyhnutné žalovať viacero subjektov. V konaní o určenie, že do dedičstva po poručiťovi patrí spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti (ako to bolo v prejednávanej veci), musí toto konanie zásadne prebiehať za účasti všetkých vlastníkov, resp. spoluvlastníkov nehnuteľnosti. Ak poručiťel zanechal viac dedičov, do právoplatného rozhodnutia súdu sú považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva všetci dedičia (nútené procesné spoločenstvo). Ak súd zistí, že nie je splnená podmienka o účasti všetkých subjektov právneho vzťahu, žalobu zamietne.

18. V zmysle § 70 ods. 1 Zákona č. 162/1995 Z. z. údaje katastra uvedené v § 7 písm. c) vrátane údajov o vlastníkovi nehnuteľnosti sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak. Ustanovenie § 70 Zákona č. 162/1995 Z. z. vyjadruje právnu domnienku, ktorá pripúšťa dôkaz opaku. Súd ju má za preukázanú, pokiaľ v konaní nevyjde najavo opak.

19. Za tejto situácie sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o existencii dôvodu hodného osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP na strane žalobcov v 1. - 13. rade, keďže žalobcovia nemali inú možnosť, ako vziať svoju žalobu proti žalovaným späť, ak nechceli riskovať jej zamietnutie

pre nedostatok pasívnej legitímácie. Žalobcovia v 1. - 13 rade odôvodnene žalovali, okrem iných aj žalovanú 2. rade, keď vychádzali zo zápisu v katastri nehnuteľností na LV č. XXX v čase podania žaloby, ktoré údaje, vychádzajúc z § 7 písm. c) a § 70 ods. 1, 2 zák. č. 162/1995 Z.z., sú hodnoverné, pokiaľ sa nepreukáže opak. Dôkazom uvedeného je čiastočný výpis z LV č. XXX zo dňa 06.09.2019, ktorí žalobcovia priložili ako prílohu k žalobe (č. I. 19 spisu).

20. Toto považoval odvolací súd za dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý výnimočne nemusí žalovaným priznať proti žalobcom nárok na náhradu trov konania podľa § 256 ods. 1 CSP, a preto podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku III. ako vecne správne.

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobcovia boli úspešní, no v priebehu odvolacieho konania im žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalovaným ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonomiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).